

נאום/הרצאה בוועידת השלטון המקומי, יום ד', 8.12.10, שעה 10:00 - 10:30,
במרכז הבינתחומי בהרצליה
(כותרת הוועידה: "לקראת עיר העתיד")

"ניהול עיר מודרנית עם כלי ניהול מנדטוריים"

הקדמה ורקע

מאז קום המדינה אנו עדים לאבסורד ובעצם **לפרדוקס** בלתי רגיל הקיים בישראל בהתנהלותן של הרשויות המקומיות בכלל והערים הגדולות בפרט מול השלטון המרכזי בישראל.

ניהול עיר גדולה ומודרנית בעידן בו אנו חיים הנו דבר מורכב המחייב כלי ניהול מתקדמים. אמנם מטרתנו הראשונית היתה ונתרה לספק איכות חיים טובה לתושבינו, אך בעידן בו אנו חיים כיום ועוד יותר מכך – בעתיד, לא יהיה בכך די. בעידן של גלובליזציה, מעבר מהיר של מידע, ומעבר ממצב של 'שוק עבודה מקומי וסגור' ל'שוק עבודה גלובלי', הערים הגדולות בישראל יצטרכו להתחרות ולהתמודד לא רק על מקומן בתוך גבולות המדינה, אלא גם על מקומן ומעמדן מול ערים אחרות בעולם. ב'שוק העבודה הגלובלי' המתרקם מול עינינו, בו כמעט כל אדם יוכל לעבוד בכמעט כל מקום על פני כדור הארץ, יצטרכו הערים שלנו להיות תחרותיות ואטרקטיביות מול ערים אחרות בעולם הגדול, על מנת שתוכלנה להשאיר כאן ולמשוך אליהן את הצעיר והסטודנט הישראלי, את בעלי המקצועות החופשיים, בעלי העסקים, המדענים והחוקרים, את היוצרים והאמנים, ובכלל – לספק עבור כל מי שחי בערים שלנו ומשתמש בהן את סביבת החיים האיכותית, התומכת וברת-קיימא.

במילים אחרות, מישור ההתייחסות הניהולי של עיריות כמו ת"א-יפו, חיפה, ראשון-לציון, פתח-תקוה, אשדוד, באר-שבע, נתניה, חולון, רמת-גן, הרצליה, ועוד ערים גדולות נוספות שאנו מכירים בישראל, הוא לא רק המוכר והידוע בארצנו, אלא המוכר והידוע בערים דומות בעולם.

כדי להתמודד עם האתגר הניהולי הזה הערים הגדולות זקוקות לכלי ניהול משפטיים וכלכליים מודרניים. כאלה המכבדים את הדמוקרטיה והבחירה המקומית, את סמכותן השלטונית הטבעית, ואשר יאפשרו לערים אלה לפתח ולממש את עצמן בזירה המקומית אבל גם מול הזירה הבינ"ל, כאמור. אנו סבורים כי הזדמנות זו, אם תמומש, תשפר לא רק את רמת חייהם של תושבי הערים הגדולות, אלא של כלל תושבי המדינה, התלויים וקשורים בשירותים המטרופוליניים שערים אלה מעניקות לכל דורש – שירותי חינוך, תרבות, עסקים ומסחר, פנאי בילוי ותרבות, שירותי בריאות ועוד ועוד...

כל אלה כמעט ואינם מתאפשרים כיום בשל **מספר פרדוקסים** החונקים את הערים הגדולות בישראל, ואינם מאפשרים את התפתחותן למקום אליו התפתחו מרבית המטרופולינים בעולם. המכנה המשותף לכל הפרדוקסים שיוצגו להלן היא התפיסה הערכית המנדטורית הבעייתית המנחה את הממשל בישראל ביחסו מול השלטון המקומי, ואשר משמשת מאז התקבלה כאן 'פקודת העיריות' בשנת 1934 ועד עתה את הבסיס המשפטי להתנהלות השלטון המקומי בישראל. על כך, יש להוסיף כמובן את חוסר הרצון וחוסר המוטיבציה של השלטון המרכזי בישראל לבצע את השינוי הנחוץ והמתבקש.

הפרדוקסים הקיימים כיום

להלן מספר פרדוקסים במצב הקיים היום:

א. מלוא האחריות, במעט סמכויות:

בעשרים השנים האחרונות מתנערות המדינה ממרבית תחומי אחריותה האזרחיים, ומעבירה את הטיפול בנושאים רבים אזרחיים-לאומיים (חינוך, רווחה, חלקים מתחום איכות סביבה ועוד), **לאחריות** השלטון המקומי. אלא שלצד האחריות הזאת המדינה אינה מעבירה תמיד גם את מלוא **הסמכויות** הדרושות לניהולם התקין של נושאים אלה, ובטח ללא שהעבירה את מלוא **התקציב** הדרוש לכך.

ב. השלטון המקומי בישראל אינו "שלטון" אמיתי:

במושג 'שלטון' מקופלות שלוש סמכויות יסודיות – 1. הסמכות לקבוע סדר יום ונורמות מחייבות; 2. הסמכות לאכוף אותן; 3. הסמכות להטיל מיסים ולגבותם.

בכל אלה השלטון המקומי מסורס ומוגבל, כמעט כשם שהיה כאשר שלט פה הנציב העליון הבריטי: **הסמכות לקבוע נורמות מחייבות** מוגבלת בסמכות הוטו של שר הפנים (לשעבר הנציב העליון) לבטל כל חוק עזר עירוני, כמו גם בידה הקלה על ההדק של המערכת השיפוטית במדינת ישראל בביטול חוקי עזר ורגולציה עירונית. יתר על כן, היה והעירייה ומועצתה סבורים שבנושא מסוים יש להחמיר את הענישה והאכיפה על ידי הכבדת הענישה או הקנס (למשל, בתחום הניקיון), הרי שגם בכך אין להן סמכות, אלא אם אישר זאת שר הפנים.

סמכות האכיפה מוגבלת אף היא. סמכויות העזר והאכיפה הנתונות לאנשי הפיקוח העירוני מוגבלות מאד ואינן מאפשרות אכיפה אמיתית ומיטבית של כל אותן 'עבירות עירוניות' עליהן הם אמונים. במקרים רבים ובעבירות רבות לא רק שאינם מוסמכים לעצור, לעכב חשוד, להיכנס לחצרים או לבצע חקירה לצורך אכיפת החוק, אלא שבתחומים לא מעטים האזרח אף אינו מחויב להזדהות בפניהם.

גם **הסמכות לקבוע מיסים** מוגבלת בעיקר למכשיר הותיק הקרוי "**ארנונה**", ללא סמכות ישירה של השלטון המקומי לשלוט בו מעבר לאותו 'טייס אוטומטי' מוגבל שנקבע בחקיקה לפני מספר שנים. מכשיר זה תלוי גם הוא באישורם של שרי הפנים והאוצר ושל פקידי משרד היושבים בירושלים, בכל צעד ושעל, ואינו מאפשר לעירייה להפעיל את שיקול דעתה בעניין.

על כך יש להוסיף מוגבלות רבות נוספות ומעיקות על יכולת ההתנהלות הפיננסית והמימונית של העירייה – כמו: הצורך באינספור אישורי שרים לצורך קבלת אשראי, אישורי תב"ר, שינויי תקציב, הנפקת אגרות-חוב ועוד כהנה וכהנה.

ג. "נציבים עליונים" במקום "נציב עליון":

בעוד שבתקופת המנדט הבריטי היה נציב עליון אחד ידוע, אליו הרשויות המקומיות היו צריכות לפנות בכל דבר ועניין ולבקש את רשותו הטובה, הרי שלאחר הקמת מדינת ישראל מונו "נציבים עליונים" רבים על השלטון המקומי.

כך, למשל, בעוד ש"הנציב העליון" שלנו בענייני חקיקה וכספים הוא שר הפנים, ולעתים גם שר האוצר, הרי שבענייני תחבורה 'הנציב העליון' שלנו הוא שר התחבורה והמפקח הארצי על התעבורה שיושב במשרדו, שבלעדיהם כמעט שום נושא בתחום התחבורה יכול להיות מקודם בעיר; בענייני חינוך הנציב העליון הינו שר החינוך והממונים על המחוז; בענייני סביבה הנציב הינו שר להגנת הסביבה ובנוסף אליו בנושאים מסוימים גם שר הפנים; בענייני תכנון ובינוי יש לנו כמה 'נציבים', תלוי בנושא – רשויות התכנון של משרד הפנים, משרד הבינוי והשיכון, מינהל מקרקעי ישראל; ובתחום התקשורת - בשנים האחרונות כשניסונו באמצעות פרום ה-15 להקים רשת תקשורת בפס רחב עבור הערים הגדולות ועליה להרכיב אמצעי ביטחון, ניטור ובקרה, וכן אמצעי הפעלה מרחוק יעילים וזולים של תשתיות ואמצעים שונים, התברר לנו שגם בנושא זה ממונה עלינו 'נציב עליון' נוסף, הוא שר התקשורת.

ד. עיר גדולה כדין רשות קטנה:

התשתית הסטטוטורית בישראל כמעט ואינה עושה הבחנה בין רשות בת 5000 תושבים, לבין עיר מטרופוליט של מאות אלפי תושבים, אליה נכנסים מדי יום על בסיס יוממות כמיליון בני אדם. המנדט הבריטי, ולאחריו ממשלת ישראל, העמידו לטובת הרשות המקומית הקטנה ולטובת העיר הגדולה את אותם כלים משפטיים וכלים ניהוליים בסיסיים ומוגבלים.

הן הרשות הקטנה, והן עיריות גדולות כמו ירושלים, ת"א, חיפה וראש"צ צריכות לקבל את אישורם של פקידי משרדי הממשלה ואת אישור השרים לכל דבר ועניין:

החל מאישור הארנונה, האשראי והתקציב, דרך קבלת אישור על ביצוע עסקה בנכס עירוני, הכרזת 'חוף מוכרז' או הסרת/הזזת סוכת המציל בחוף, קביעת הסדרי תחבורה – שילוט, שינוי פאזה של רמזור הולכי רגל וכד', עבור לנושאים רבים בהתנהלות מערכת החינוך (במיוחד יסודיים וחטיבות) והרווחה העירונית, וכלה בענייני תשתית, כגון: סלילת דרכים, שבילי אופניים, הקמת ככר, קביעת תמרורים ורמזורים, שיפוץ ושיקום רחובות, הזזת תחנת אוטובוס, קביעת נת"צים וכיוב'.

ה. אחד בפה ואחד בלב:

ראשי הממשלה והשרים לדורותיהם אומרים לנו בכל הזדמנות ובכל נאום עד כמה חשוב השלטון המקומי, ועד כמה הם מסכימים עם הצורך בשינוי המצב הקיים, ועם הצורך בביזור סמכויות מהממשלה לשלטון המקומי. אך בפועל הממשלה פועלת כמעט מדי שנה **בכוון הפוך לחלוטין** - בכוון של הלאמת נכסים, של ריכוז הסמכויות בחזרה אליה, ושל הצרת צעדי השלטון המקומי. את התופעה הזאת ניתן לראות מדי שנה בחוק ההסדרים ובחוקים נוספים.

להלן מספר דוגמאות:

- **ארנונה: עד שנת 1985 היתה הרשות המקומית סוברנית להחליט על תעריפי, סיווגי ושיעור הארנונה שלה.** ב-1985 ביטלה הממשלה את הסמכות הזאת, והעבירה אותה לידיהם של שר הפנים ושר האוצר.
- **עד לסוף שנות השמונים היתה הממשלה מעבירה לשלטון המקומי 29% מהכנסותיה מרישוי כלי הרכב בישראל.** הכספים היו מיועדים לסלילה ולתחזוקה של דרכים עירוניות.
- **בשנת 1988 ביטלה הממשלה את ההסדר הזה, ולמעשה הלאימה אליה את ההכנסות הללו.**
- **מס שבח מקרקעין** – בעבר המדינה היתה מעבירה לרשויות המקומיות 60% ממס השבח שהיה נגבה בתחומן. הממשלה ביטלה הסדר זה בשנת 1987.
- **היוזמה לתאגד את משק המים והביוב מ-2001, עם מטרה שהוצהר עליה בזמנו לבחון אפשרות של הפרטת התאגידיים הללו בעתיד.**
- **דוגמאות מחוק ההסדרים 2006:**

1. **חלוקת הכנסות של אזורי מסחר עירוניים** - הסמכת שר הפנים להלאים את הכנסות העירייה מאזור מסחר מצליח ולהעביר הכנסות אלה לרשות מקומית אחרת (ההפך מביזור סמכויות); מתן מוטיבציה שלילית לערים טובות להמשיך ולפתח אזורי מסחר מצליחים; מתן מוטיבציה שלילית לרשויות כושלות מלשפר את דרכיהן ולהשקיע בהתייעלות, שיפור ופיתוח מרכזים עירוניים).
2. **הטלת היטל הטמנה** - הטלת מס נוסף על התושבים, שיבוא מכספי הארנונה, וללא שיש כרגע אלטרנטיבות סבירות להטמנה (אין עדיין מספיק מפעלי מחזור בישראל).
3. **מימון פרויקט הקו האדום** - האוצר ניסה להטיל עלינו בחוק ההסדרים לממן 15% מעלות הפרויקט + להעניק פטור גורף מארנונה והיטלי השבחה לכל התחנות והאתרים של הרכבת הקלה. זו דוגמה לשימוש בכוח בלתי סביר, מצד הממשלה כלפי העיריות.
4. **ביזור סמכויות לועדות המקומיות לתכנון ובניה של הערים הגדולות** – בתיקון חוק התכנון ובניה בשנת 2006 הממשלה ביקשה לבזר את הסמכויות לועדות המקומיות, אך התנתה זאת למעשה בהסכמה ואישור הועדות המחוזיות את תכניות המתאר העירוניות של העיר. מובן שהליך אישור תכנית המתאר העירונית נתקל בקשיים בועדה המחוזית, שאינה ששה לוותר מסמכויותיה לטובת הועדות המקומיות. במילים

אחרות, גם כשהמשלה כבר "יזמה" ביזור סמכויות לערים הגדולות, היא למעשה עשתה זאת ב"כאילו".

– **דוגמא מחוק ההסדרים 2005 – קביעת תעריפי חניה על ידי השרים:** המשלה ניסתה להסמך את שרי הפנים והתחבורה לקבוע את תעריפי החניה בתחומי הרשות המקומית, בכל הדרכים המצויות באזור של תחנות תחבורה ציבורית, וזאת על-אף שמדובר בסמכות קלאסית של העיריות, וללא כל התייעצות עמן. יזמה זאת נפלה לבסוף בשל ההתנגדות העזה שלנו, אך הדבר מעיד על כך שאין לפקידי המשלה עניין בקידום ביזור סמכויות לרשויות המקומיות.

– **ניסיונות להלאמת ארנונה ותשלומים ממשלתיים אחרים והפיכתם למקור תקציבי חדש עבור 'אוצר המדינה' (עלה בחוקי ההסדרים 2007, וכן בחוק ההסדרים 2009-2010) –** בשנים האחרונות היינו עדים לשני ניסיונות עיקריים להלאמת הארנונה של הרשויות המקומיות בישראל ישירות לאוצר המדינה, וכן לניסיון להלאים את תשלומי החובה של מינהל מקרקעי ישראל לרשויות המקומיות – גם הוא בחזרה אל אוצר המדינה. משרד האוצר אף צירף לכך את הטענה המצחיקה כאילו כספים אלה יחולקו מחדש לכל הרשויות המקומיות (כמובן רק לאחר הקמת מנגנון ממשלתי סבוך ומנופח שינהל את הכספים הללו).

חשוב להזכיר בהקשר זה ניסיון דומה מהעבר עם הקמת 'קרן האיזון במים' על-ידי משרד האוצר, שניסה יום אחד להלאימה, ורק תקיפה בבתי המשפט עצרה את האוצר מלהשלים את מהלך ההלאמה הזה..

– **הרפורמה בתכנון הבניה**, המדוברת לרוב בשנה האחרונה, נכתבה וקודמה כביכול מתוך אמירה של פשוט הליכי התכנון וביזור הסמכויות לועדות המקומיות, ואילו בפועל קיבלנו רפורמה שבה בכל דבר ועניין חייבים לקבל את אישורו של שר הפנים, לרבות הסמכתו להתערב בכל תכנית, לשנותה ואף לבטלה, ולעיתים אף ליזום תכניות על אפן וחמתן של הרשויות המקומיות.

– **שיטור עירוני** – זוהי עוד יוזמה ממשלתית עליה נתבשרנו בשנה האחרונה, אלא שגם הפעם המשלה מבקשת לקחת הרבה יותר מאשר לתת. מעיון במסמכי התכנית גילינו, שלמעשה השלטון המקומי עצמו צריך להקים על חשבונו כוח שיטור מיוחד ("כוח פיקוח ייעודי"), שבעצם יחליף את המשטרה בטיפול בעבירות אלימות ברחבי הערים שלנו. והנה לכם עוד גודמא להתחמקות המדינה, ובמקרה הזה התחמקות המשטרה, מחובתה הבסיסית לשמור ולהגן על שלום גופו ורכושו של האזרח, ולהטיל אחריות זו, ללא תקציבים וסמכויות, על כתפיהן של הרשויות המקומיות.

– **ולבסוף – הדוגמא אולי הבולטת והכואבת ביותר - הצעת חוק העיריות החדש:** מדובר בהצעת חוק עליה עבדו צוותים של פורום ה-15, מרכז השלטון המקומי ומשרד הפנים למעלה משלוש שנים. לצערנו, לאחר שהיו הסכמות והבנות בתחומים רבים, לקחו אנשי משרד הפנים את הצעת החוק ושינו אותה כאוות נפשם - בחלק מהנושאים שלא לרוחנו וללא כל תאום והסכמה עמנו. אמנם בשלב מאוחר יותר, לאחר הגשת הצעת החוק לכנסת הגענו עם משרד הפנים להסכמות והצלחנו לתקן מספר לא מבוטל ממרכיבי הצעת החוק, אבל הדבר מציג ומבהיר לנו את הדרך לא דרך בה נוקטים משרדי המשלה כלפי השלטון המקומי בישראל. חשוב לזכור כי 'הצעת חוק העיריות החדש' הינה הצעה חשובה ובכוון הנכון, על אף מספר מגבלות וקשיים שעדיין נותרו בה, ולכן חשוב להמשיך ולקדמה בכנסת ולהביאה לכדי חקיקה מוגמרת.

לצערנו, על אף שהצעת החוק החשובה הזאת נדונה בקצב מוגבר יחסית בכנסת הקודמת, לצורך הכנתה לקריאה שנייה ושלישית, טרם הסתיים בה הדיון, וזאת בשל פיזור של הכנסת הקודמת בנובמבר 2008.

מאז הקמתה של המשלה הנוכחית, פנינו וביקשנו משר הפנים, אלי ישי, באינספור הזדמנויות ומפגשים, שיחדש לאלתר את העבודה הפרלמנטרית בהצעת החוק החשובה הזאת. אני מודיע לכם כאן בצער שכל מאמצינו עלו בתוהו !!

שר הפנים, שחוזר ומצהיר בעל-פה בכל הזדמנות עד כמה חשוב לקדם את עצמאות השלטון המקומי מתחמק מלחדש את העבודה ואת קידום 'חוק העיריות החדש'.
– ועל זה נאמר 'אחד בפה ואחד בלב'...

ו. "מלוא הארץ רשויות מקומיות":

בישראל הקטנטנה יש לא פחות מ-256 רשויות מקומיות, כולל המועצות האזוריות. מתוך זה 203 רשויות מקומיות שהן עירייה או מועצה מקומית, היינו רשויות בעלות אופי עירוני, להבדיל מרשויות חקלאיות באופיין.

רבות מהעיריות ומהרשויות הללו סמוכות זו לזו ומצויות על אותו רצף גיאוגרפי, ועל אותו רצף תכנוני, תחברתי ותשתיתי.

הריבוי המוגזם הזה מטיל על השלטון המקומי קשיים רבים מנשוא, המעכבים את הפיתוח התחברתי והתשתיתי האורבני, וכן את הפיתוח הכלכלי והחברתי, במיוחד בריכוזים העירוניים הגדולים.

דמיינו לכם שצריך לסלול כביש העובר במספר רשויות מקומיות, או תשתית של רכבת קלה שצריך להניח ועוברת במספר ערים, או שינוי או הסדרה מחדש שמבקשים לערוך במערך התחבורה הציבורית באזור בו יש מספר ערים. הרי במצב הנוכחי כל שינוי, סלילה, הנחת תשתית או הסדרה מחדש כמעט ואינם אפשריים, מאחר וצריך לאשר כל עניין כזה בנפרד בכל עירייה, מול כל אחת מהועדות המקצועיות של כל אחת מהעיריות, מול מועצת העיר בכל אחת מהן, מול כל אחת מהועדות המקומיות לתכנון ובניה, ולעתים מול מספר ועדות מחוזיות.

קחו למשל את הגוש המעויר הגדול של דן והמרכז: בשטח שהוא יחסית קטן קיים מספר רב ובלתי הגיוני של רשויות מקומיות, שהוא לא יותר מאשר תוצר היסטורי, ובטח לא תכנוני או הגיוני. הגוש הזה, שגודלו לא יותר מגודלה של עיר בינונית עד גדולה אחת בעולם המפותח, כולל את בת-ים, חולון, אזור, ת"א-יפו, פתח-תקוה, בני-ברק, רמת-גן, גבעתיים, רמת-השרון, הרצליה, וניתן אפילו להוסיף את ראשון לציון בדרום-מזרח הגוש ואת רעננה וכפר סבא בחלקו הצפוני.

דמיינו עכשיו כביש שיש לסלול, או קו מסילת רכבת קלה שיש להניח העובר בין פתח תקוה, דרך בני ברק, רמת-גן, תל אביב-יפו ובת-ים. דמיינו עכשיו את מספר הועדות, הדיונים, האישורים, ואפילו הועדות המחוזיות שצריך לצלוח עד לקבלת אישור לביצוע המיזם.

מצב דברים כזה הוא בלתי הגיוני בעליל, הוא מעכב פיתוח ושדרוג מערכות תחבורה ותשתית, ועיכוב שכזה מאט את המשק הישראלי, פוגע ומזיק לתושבי הערים שלנו, לסביבה ולכלכלה.

את מצב הדברים הזה רצוי וראוי לשנות. יש להודות באנומליה הזאת, ולפעול באחת משתי דרכים: לבצע איחוד רשויות אמיתי – כזה שמאחד ערים בינוניות לעיר אחת גדולה; או, לחילופין, לאפשר בחוק לעיריות בכל אחד מהמטרופולינים של ישראל להקים אינסטנציה שלטונית מטרופולינית – עיריית גג מטרופולינית – שתוסמך לטפל בנושאים חוצי גבולות עירוניים, כמו: הסדרת התחבורה, קידום והנחת תשתיות וכיוב'.

מה מחייב היום ניהול של עיר מודרנית

כדי שניתן יהיה לספק לתושבינו איכות חיים טובה ומתקדמת, ועל מנת שנוכל להיות תחרותיים גם ביחס לערים אחרות בעולם, עלינו לתת את הדעת לאינספור נושאים ותחומים, ולעשות שימוש בכלי ניהול שונים. למשל:

1. גיבוש תכנית אב אסטרטגית ותכניות עבודה רב שנתיות.
2. יצירת מקורות הכנסה ואמצעי מימון חדשים, מתקדמים ומגוונים יותר מזו של ה"ארנונה", לרבות: הנפקת אגרות חוב ושימושים נוספים בשוק ההון המקומי והבינלאומי.
3. גיבוש וקידום תכניות תחבורה מתקדמות באמצעות 'רשויות תחבורה מטרופוליניות'; הסדרה מחדש, שכלול וגיוון של התחבורה הציבורית בעיר.

4. שיקום ושדרוג קבוע ורצוף של התשתיות בעיר, וכן הקמתן של תשתיות חדישות ומודרניות יותר – לרבות תשתיות אלחוטיות, דיגיטליות, תשתיות מידע ורישות מידע, הטמעת מערכות ניטור ובקרה מתדמות, הפעלה מרחוק של אמצעים ובקרה עליהן ועוד.
5. גיבוש וקידום תכניות קיימות וסביבה בעיר, לרבות צמצום פליטת מזהמי אוויר וגזי חממה.
6. קידום וחיזוק מערכת החינוך העירונית ומרכזי המחקר והמדע, על מנת שיוכלו להכשיר את דור העתיד של המדענים, החוקרים, אנשי הטכנולוגיה ואנשי הרוח של המחר. מערכת זו צריכה לענות על צרכי התלמיד ולאפשר לו לקחת חלק בעידן המידע בו אנו חיים כבר עתה. היא גם אמורה להכשיר אותו להיות חלק משוק העבודה העתידי, שיהיה שוק פתוח וגלובאלי.
7. פיתוח מרכזים אורבאניים חדשים, שיקום והחיאה של מרכזים ישנים, פיתוח וקידום מרכזי תרבות, אמנות ופנאי בעיר.
8. שימור אתרים בעלי ערך היסטורי ותרבותי.
9. גיבוש ופיתוח תכניות חברתיות לצמצום פערים בין מעמדות, ובין שכונות ואזורים שונים בעיר.
10. הגברת הביטחון האישי והסדר הציבורי.
11. תאום ושת"פ בין ערים שונות ברמה מטרופולינית.
12. פיתוח תכניות שיאפשרו את חשיפת העיר, מאפינייה היחודיים ואת האטרקטיביות שלה גם אל מחוץ לגבולות מדינת ישראל.
ועוד, ועוד, ועוד...

מה דרוש לנו כדי לעמוד באתגרים הנ"ל

דרושה לנו תשתית משפטית, כלכלית וניהולית חדשה, שתכלול:

1. **ביזור סמכויות רחב ומקיף מהממשלה**, על משרדיה השונים (חינוך, תחבורה, איכות סביבה, תשתיות, שיכון ובינוי, רווחה ועוד), לערים הגדולות ולעיריות המתפקדות ברמת ניהול גבוהה, בשלב הראשון.
2. **חוק עיריות חדש**, שיעניק לערים הגדולות מעמד שונה, עם סמכויות רחבות יותר, שיכבד את הסוברניות המקומית ואת הצורך של עיר גדולה לקדם עצמה ולהחליט בענייניה לא רק לטובת תושביה, אלא לטובת כל האזרחים הסובבים אותה וזקוקים לה במהלך חייהם.
3. **דרוש לנו חופש רב יותר** בקביעת נורמות מחייבות בעיר, בקביעת היעדים, בגיבוש התקציב שלנו, בהסדרת הארנונה, המיסוי העירוני ומקורותיה הכספיים האחרים של העירייה, באופן משוכלל ומתקדם יותר.
4. **דרושה לנו פלטפורמה מטרופולינית רשמית**, לצורכי הסדרה, תכנון, קידום וניהול יוזמות משותפות עם עיריות סמוכות, שתהיה בעלת סמכויות ויכולת לקבל החלטות משותפות.
5. **דרושה לנו הסמכה לפעול באמצעות מנגנוני מימון מתקדמים ומשוכללים יותר**: אג"ח מוניציפאלי, גיוס בשוק ההון, שיתופי פעולה עם מוסדות פיננסיים בינלאומיים וכיוב'.
6. **וקודם כל דרושה לנו תפיסה ממשלתית הרואה בעירייה "שלטון" של ממש**, מכבדת אותו, ומתייחסת אליו כך הלכה למעשה, ושאינה רואה בו כ'ספק שירותים' או כ'חוטב העצים ושואב המים' של הממשלה.

אני שב וקורא מעל במה זו לשר הפנים להרים את הכפפה הזאת, לא להמתין עוד ולא להתמהמה, ולהוביל רפורמה חשובה זו עבור מדינת ישראל ותושביה.
ואם יבוא השר ויאמר כי בשלב הראשון ברצונו לקדם אך ורק את חוק העיריות החדש, נאמר על כך - דיינו...

****